

Zwitserleven

Kenmerken

Zwitserleven Variabel Pensioen

Inhoud

Even voorstellen.....	4
Keuzes maken voor uw pensioeninkomen	5
Hoe sterk kan uw pensioeninkomen per jaar veranderen?.....	6
Ontwikkeling bij verschillende economische omstandigheden	7
Schommelingen in uw pensioeninkomen	8
Beleggingsrisico.....	9
Welke risico's kunnen van invloed zijn op de hoogte van uw pensioeninkomen?	9
Langlevenrisico en marktrisico.....	9
Welke keuzes kan ik maken op ingangsdatum?	10
Hoger pensioeninkomen bij de start	10
Partnerpensioen	11
Risicopremie.....	11
Beleggingsrisico partnerpensioen.....	12
Hoe zetten wij het beleggingsdeel om in een vast pensioeninkomen?	13
Omzettingstabel.....	14
Wat gebeurt er met uw pensioeninkomen als u eerder overlijdt dan uw partner?	15
Wat gebeurt er met uw pensioeninkomen als uw partner eerder overlijdt dan u?	15
Welke kosten en risicopremie betaalt u en welke vergoeding krijgt u voor uw variabel pensioen?.....	16
Hoe wordt uw pensioenkapitaal belegd?	17
Kunt u de beleggingsmix aanpassen?	18
Wat gebeurt er met de vaste daling als de beleggingsmix verandert?	19
Overzicht van de beleggingsmix	21

Risico van obligaties	23
Prospectus.....	23
Keuze van de fondsen in de beleggingsmix	23
Beleggingsbeleid en duurzaamheid	25
Het ambitieniveau van het beleggingsdeel Zwitserleven Variabel Pensioen	25
Zo werken we aan duurzame beleggingen voor het beleggingsdeel van Zwitserleven Variabel Pensioen	27
Duurzaamheidsrisico's en het effect op rendement van het beleggingsdeel in Zwitserleven Variabel Pensioen	27
Ongunstige effecten op de duurzaamheid bij het beleggingsdeel Zwitserleven Variabel Pensioen	28
Het ambitieniveau van het vast deel Zwitserleven Variabel Pensioen.....	29
Duurzaamheidsrisico's bij het vaste deel Zwitserleven Variabel Pensioen	29
Stress Tests	29
Externe vermogensbeheerders.....	30
Periodieke Risicoprofieltoets	31
Kosten en belastingen.....	32
Fondsbeheerkosten	32
Interestkosten	33
Portefeuilletransactiekosten (PtrK)	33
Financiële transactiebelasting (FTT)	33
Op- en afslagen	34
Belastingen op rente en/of dividend	34
Koersen	35
Beursdag	35
Vaststellen van de koers van de beleggingsportefeuilles	35
Opschorten van het vaststellen van de koers.....	35

Aankopen of verkopen.....	35
Tot slot	36
Wie is Zwitserleven?	36
Wie is ACTIAM?	36
Uw adviseur	36

Zwitserleven Variabel Pensioen

In de offerte en de voorwaarden heeft u veel kunnen lezen over Zwitserleven Variabel Pensioen. Een aantal onderwerpen lichten we hier nog verder toe. We vinden het belangrijk dat u goed begrijpt waar u voor kiest. Om u zo concreet mogelijk uit te leggen wat de kenmerken van Zwitserleven Variabel Pensioen zijn, gebruiken wij de situatie van een fictief persoon als voorbeeld. In het eerste deel leggen we Zwitserleven Variabel Pensioen uit aan de hand van een aantal voorbeelden. In het tweede deel vertellen we u meer over onze beleggingsbeginselen en het duurzaam beleggingsbeleid. Het is belangrijk dat u deze informatie leest, zodat u begrijpt wat Zwitserleven Variabel Pensioen inhoudt.

Even voorstellen

Maakt u kennis met Kees: een vitale zestiger die net als u vlak voor zijn pensioen staat. Ook Kees heeft een pensioenkapitaal opgebouwd waarmee hij mag 'shoppen' voor een pensioeninkomen. Hij heeft wel oren naar een variabel pensioen. Maar wat betekent dat nou precies? Waar begint hij aan en wat kan hij verwachten? Vragen die mogelijk ook door uw hoofd spelen. Kees is een fictief persoon en daarom kunnen we hem een heel stuk terug in de tijd plaatsen. Zo kunnen we u aan de hand van zijn levensloop uitleggen wat Zwitserleven Variabel Pensioen inhoudt. Leest u mee?

Goed te weten: de voorbeelden van Kees zijn zo realistisch mogelijk beschreven. Toch blijven het uiteraard voorbeelden. U kunt de voorbeelden bespreken met uw financieel adviseur en deze kan persoonlijke berekeningen voor u maken die op uw situatie van toepassing zijn.

Op [zwitserleven.nl/variabel](https://www.zwitserleven.nl/variabel) vindt u meer informatie over Zwitserleven Variabel Pensioen.

Keuzes maken voor uw pensioeninkomen

Het is 1995. Zo een half jaar voor pensioendatum, krijgt Kees informatie van zijn pensioenverzekeraar over zijn aanstaande pensioen. Al eerder heeft Kees met zijn pensioenverzekeraar afgesproken dat hij zijn pensioen op zijn 66^e en 8 maanden (de datum wanneer hij AOW krijgt) wil laten ingaan: op 1 juni 1996. Volgens de informatie van zijn pensioenverzekeraar heeft Kees verschillende mogelijkheden voor het kiezen van een pensioeninkomen: 100% vast, 100% variabel of een combinatie van die twee. Wel of geen partnerpensioen. Vervroegen of uitstellen. Het duizelt Kees een beetje en hij besluit om met alle informatie naar zijn pensioenadviseur te gaan. Deze neemt samen met Kees door welke keuzes hij nu moet maken.

Welke variant pensioen wil Kees?

- Vast pensioeninkomen elke maand tot aan zijn overlijden
- Deels vast pensioeninkomen, deels uit beleggingen
- Pensioeninkomen uit 100% beleggen

Op de pensioendatum kunt u kiezen tussen een volledig vast pensioen, een variabel pensioen of een combinatie van een vast en variabel pensioen. Zwitserleven Variabel Pensioen kent een combinatie van een deel vast pensioen en een beleggingsdeel, waarbij het beleggingsdeel mag liggen tussen 1 en 100%. U kunt zelf kiezen welke combinatie bij u past. Kiest u voor 100% beleggen? Dan is uw pensioeninkomen afhankelijk van de beleggingsresultaten en kan uw pensioen jaarlijks sterk schommelen. Wilt u de schommelingen beperken? Dan kunt u kiezen voor minder beleggen en een deel vast pensioen. Dit deel van uw pensioen blijft hetzelfde zolang u leeft. Wilt u helemaal geen beleggingsrisico lopen? Dan kunt u kiezen voor Zwitserleven Vast Pensioen.

Kees hoort van zijn pensioenadviseur dat bij de keuze voor deels beleggen of volledig beleggen er twee dingen van belang zijn:

1. Wat is de financiële situatie van Kees? Beleggen betekent namelijk dat de hoogte van je pensioeninkomen kan stijgen, maar ook kan dalen. Het is daarom belangrijk om al vooraf vast te stellen of Kees daardoor financieel in de problemen zou komen.
2. Wat vindt Kees ervan dat zijn pensioen niet vast staat? Als je pensioeninkomen hoger wordt is dat natuurlijk leuk. Maar het is natuurlijk niet de bedoeling dat Kees er 's nachts wakker van ligt als het pensioen daalt, ook al kan hij het financieel wel hebben. Daarom toetst de pensioenadviseur vooraf hoeveel risico Kees bereid is te nemen met zijn pensioenkapitaal.

Bij welke pensioenuitvoerder wil Kees dat pensioen onderbrengen?

Het is niet verplicht een pensioen onder te brengen bij de pensioenverzekeraar of Premiepensioeninstelling (PPI) waar het pensioen is opgebouwd. Bij een andere aanbieder krijg je misschien een hogere uitkering. Of je vindt een andere aanbieder beter bij je passen. Niet elke uitvoerder biedt bovendien een variabel pensioen aan.

De keuze voor een pensioenuitvoerder wordt ook wel het 'shoprecht' genoemd. Er is keuze uit diverse aanbieders die ieder een eigen aanbod hebben. Een financieel adviseur kan u helpen met kiezen.

Samen met zijn pensioenadviseur stelt Kees vast wat zijn verwachte inkomsten en uitgaven zijn de komende jaren. Daaruit blijkt dat hij het financieel kan dragen om met de helft van zijn pensioenkapitaal te beleggen aan te gaan. Daarbij vindt Kees het prettig als zijn maandelijkse pensioeninkomen minimaal zijn vaste lasten dekt. Voor het overige deel is hij bereid wat risico te lopen. Variabel pensioen past dus wel bij hem. Omdat Kees duurzaamheid belangrijk vindt en Zwitserleven voor Zwitserleven Variabel Pensioen fondsen heeft geselecteerd met een duurzaam beleggingsbeleid, besluit hij om zijn pensioeninkomen bij ons onder te brengen.

Bij de start van Zwitserleven Variabel Pensioen wordt (een deel van) het ingebrachte pensioenkapitaal belegd. Volgens de offerte trekken we de eerste kosten af van het kapitaal. Het kapitaal dat overblijft beleggen we als volgt voor u:

Naam	Verdeling
Zwitserleven VP Credit	15%
Zwitserleven VP Wereld Aandelen	50%
Zwitserleven VP Selectie	35%

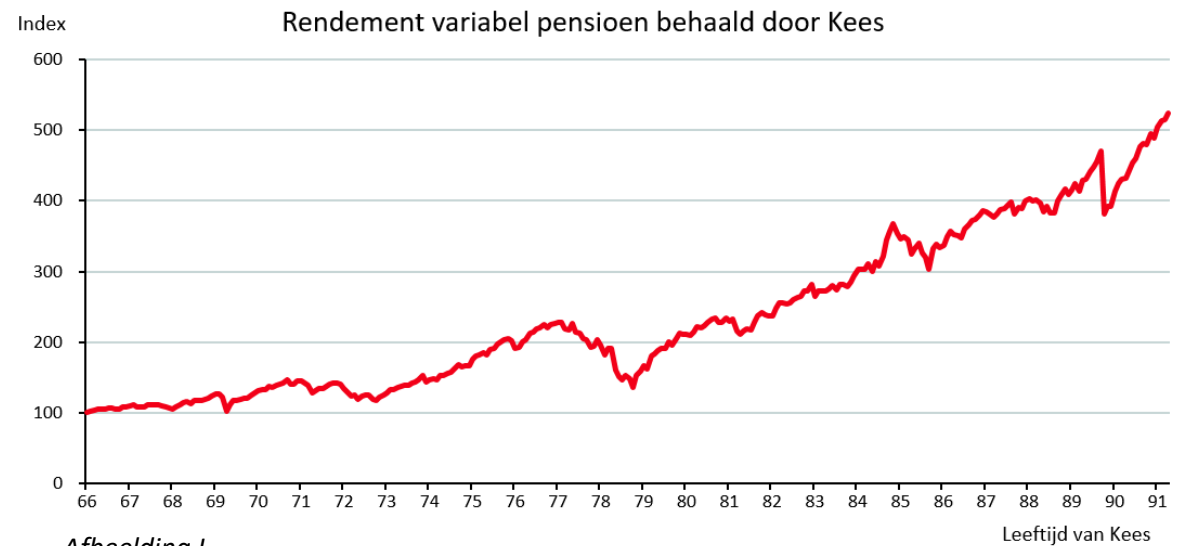
Meer informatie over fondsen en duurzaam beleggen vindt u in deel 2 van dit document en op [zwitserleven.nl/fondsen](https://www.zwitserleven.nl/fondsen)

Hoe sterk kan uw pensioeninkomen per jaar veranderen?

Voor uw keuze is het belangrijk om te weten hoeveel uw pensioen ieder jaar kan veranderen. We kunnen niet voorspellen wat uw werkelijke totale pensioeninkomen per jaar gaat worden. Dit is onder andere afhankelijk van de economische omstandigheden.

Ontwikkeling bij verschillende economische omstandigheden

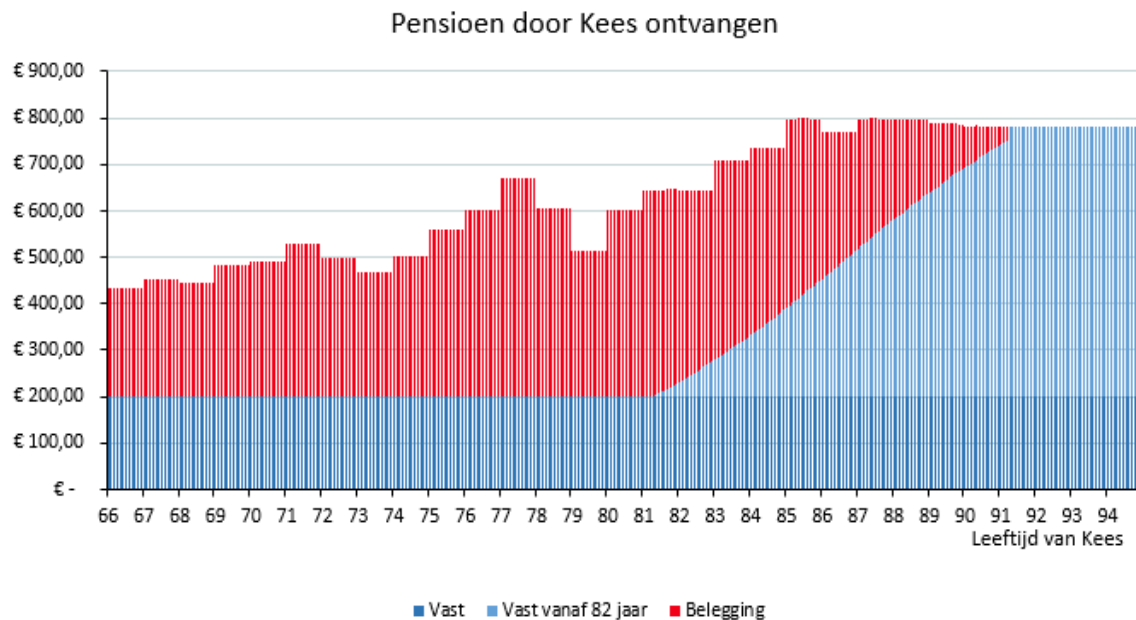
In ons voorbeeld sluit Kees via zijn pensioenadviseur Zwitserleven Variabel Pensioen af. Om precies te zijn op 1 juni 1996. In de 25 jaar die volgen verandert er veel in de wereld. In afbeelding I ziet u hoe de beleggingen van Zwitserleven Variabel Pensioen het in die jaren gedaan zouden hebben. Voor deze grafiek hebben we een koershistorie gemaakt die gebaseerd is op de werkelijke rendementen van de beleggingen die nu in Zwitserleven Variabel Pensioen zitten.* De grafiek is en blijft een voorbeeld.

Afbeelding I

* Die historie is ruim 20 jaar, vanaf 1 januari 2001 tot en met 30 juli 2021. Nog verder terug in de tijd wordt het steeds lastiger om een vergelijking met vandaag te maken. Om toch een historie voor 2001 te kunnen gebruiken hebben we een stuk uit de koersreeks ervoor geplakt. De rendementen per dag vanaf juni 1996 tot en met december 2000 zijn daarom exact gelijk aan de rendementen per dag van 29 november 2016 tot en met 30 juli 2021. Alsof de geschiedenis zich herhaalt. En dat sluit ook nog wel sterk aan bij de werkelijkheid. Want in de periode 1997 - 2000 stegen de beurskoersen heel hard terwijl er tegelijkertijd ook sterke koersschommelingen waren, net als in 2017 - 2021. Dit geeft echter geen zekerheid over de toekomst.

In afbeelding II zien we dat het pensioeninkomen van Kees bij de start is opgebouwd uit een vast bedrag van € 200,12 en een bedrag uit het beleggingsdeel van €232,11; in totaal € 432,23 pensioeninkomen. Als we de koershistorie vertalen naar het pensioeninkomen dat Kees in die jaren zou hebben gekregen, zien we dat zijn pensioeninkomen uit het beleggingsdeel inderdaad varieert van een bedrag tussen de € 232 en € 471 met hier en daar een uitschieter naar boven of beneden. Vanaf Kees zijn 82ste verjaardag beginnen we met het maandelijks omzetten van beleggingseenheden naar vast pensioen. Hierdoor wordt de kans op stijgingen en dalingen minder groot. Vanaf zijn 92e verjaardag geniet Kees van een volledig vast pensioeninkomen van € 781 per maand.

Afbeelding II

Schommelingen in uw pensioeninkomen

In afbeelding II is zichtbaar dat elk jaar na ingangsdatum van de verzekering de uitkering opnieuw wordt berekend op basis van het rendement van de beleggingen van het voorafgaande jaar (te zien in afbeelding I). Hier ziet u dat tussen het 77^e en 79^e levensjaar van Kees de beleggingen een langere tijd dalen. Dit ziet u ook in afbeelding II terug: er zit een behoorlijk verschil tussen het pensioeninkomen bij 77 jaar en bij 79 jaar.

Welke risico's kunnen van invloed zijn op de hoogte van uw pensioeninkomen?

Kees beseft dat zijn pensioeninkomen uit Zwitserleven Variabel Pensioen onderhevig is aan verschillende risico's. Zijn pensioeninkomen uit het beleggingsdeel hangt natuurlijk af van het rendement op de beleggingen en daarmee van de koerswisselingen. Kees is bereid dit risico voor een deel van zijn pensioeninkomen te nemen. Tenslotte heeft hij ook kans dat zijn pensioeninkomen gemiddeld genomen een stijgende lijn vertoont. Kees vindt dat een prettig idee, omdat met de stijgende kosten van levensonderhoud zijn koopkracht dan niet achteruitgaat. Bij een vast pensioen zou zijn pensioeninkomen weliswaar zeker zijn, maar niet meebewegen met de economische ontwikkelingen, waardoor zijn koopkracht er eerder op achteruit zou gaan.

In onderstaande tabel ziet u uitgelegd wat het effect is van beleggingen, rente en levensverwachting op uw pensioeninkomen.

	Beleggingen		Rente		Levensverwachting	
	Koersen stijgen	Koersen dalen	Stijgt	Daalt	Stijgt	Daalt
Effect op het beleggings-deel van uw pensioen	Positief	Negatief	Positief	Negatief	Negatief	Positief

Beleggingsrisico

Rendementen uit het verleden zijn geen garantie voor de toekomst. Zwitserleven Variabel Pensioen is een beleggingsproduct. Dat betekent dat als u Zwitserleven Variabel Pensioen afsluit, het mogelijk is dat u vroeg of laat te maken krijgt met een beleggingsrisico: onverwachte situaties, waardoor de beleggingen slecht gaan. Als gevolg hiervan daalt uw pensioeninkomen. Dit valt onder het beleggingsrisico. Daarom is het zo belangrijk dat u van tevoren met uw pensioenadviseur bepaalt of u dit risico financieel en mentaal kunt dragen.

Langlevenrisico en marktrisico

Bij het aankopen van vast pensioeninkomen houden we rekening met de levensverwachting en de marktrente. In 1996 was de levensverwachting nog 75 jaar; in 2012 is dat gestegen tot 80 jaar. Dat betekent dat we er rekening mee houden dat we het levenslange vast pensioeninkomen langer moeten uitbetalen aan Kees dan toen we het vast pensioeninkomen in 1996 berekenden. Daarom ontvangt hij voor hetzelfde bedrag nu minder pensioeninkomen dan hij bij de start zou hebben gekregen. Ditzelfde geldt voor de marktrente die in 1996 zo'n 6% was en die in 2012 nog maar de helft is. Dit is ook van invloed op het tarief waartegen we vast pensioen aankopen: hoe lager de rente, hoe hoger het tarief en dus hoe minder pensioeninkomen.

Welke keuzes kan ik maken op ingangsdatum?

Hoger pensioeninkomen bij de start

Kiest u voor Zwitserleven Variabel Pensioen met een hoger inkomen bij de start, dan verhogen we het pensioenkapitaal bij de start al met een deel van de verwachte opbrengst van de beleggingen. Hiervoor stellen wij bij de start van het pensioeninkomen een percentage vast. Dit wordt ook wel *vaste daling* genoemd. Zo houden wij rekening met de verwachte beleggingsresultaten. Dat betekent dat uw pensioeninkomen elk jaar daalt als er geen of niet voldoende beleggingsresultaat is behaald. Is het beleggingsresultaat in een jaar zo goed als we verwachten? Dan blijft uw pensioen het jaar erop ongeveer gelijk. Is het beleggingsresultaat beter? Dan stijgt uw pensioen. En is het beleggingsresultaat slechter? Dan daalt uw pensioen.

Bij het afsluiten van Zwitserleven Variabel Pensioen heeft Kees gekozen voor een hoger pensioeninkomen bij de start, oftewel: vaste daling. Dit houdt in dat hij een voorschot neemt op de verwachte resultaten van de beleggingen in het eerste jaar. Daardoor is in het geval van Kees zijn pensioeninkomen op de ingangsdatum ongeveer € 50 per maand hoger dan wanneer hij geen vaste daling had gekozen. Na het eerste jaar, op de polisverjaardag, berekenen we het daadwerkelijke resultaat van de beleggingen en stellen we het inkomen opnieuw voor een jaar vast. Maar omdat we er rekening mee houden dat Kees al een jaar lang een voorschot heeft gekregen, moeten de beleggingen het wel heel goed doen wil het pensioeninkomen van Kees nog stijgen. Het is veel waarschijnlijker dat zijn pensioeninkomen in de loop van tijd gelijk blijft of zelfs daalt als de beleggingsresultaten slechter blijken dan verwacht.

Wat als Kees bij de start nou niet voor een vaste daling had gekozen? Dan was zijn pensioeninkomen in het eerste jaar weliswaar € 50 per maand lager geweest dan nu, maar de kans dat zijn pensioeninkomen in de loop van de jaren een stijgende lijn laat zien, is groter. Omdat we geen rekening hoeven te houden met een voorschot op de verwachte resultaten van de beleggingen.

Partnerpensioen

Vóór het afsluiten van Zwitserleven Variabel Pensioen maakt u samen met uw partner de keuze of uw partner na uw overlijden een pensioen krijgt. We noemen dat een 'partnerpensioen'. Het partnerpensioen is een percentage (maximaal 70%) van uw pensioeninkomen. U kiest samen met uw partner óf en zo ja, hoeveel partnerpensioen u wilt verzekeren. De hoogte van het partnerpensioen beweegt mee met de hoogte van uw pensioeninkomen. De hoogte wordt dus ook jaarlijks op de polisverjaardag opnieuw vastgesteld. Dit staat in het jaarlijks bericht over de hoogte van het pensioeninkomen dat u jaarlijks rond de polisverjaardag ontvangt. Het partnerpensioen staat vast vanaf het moment dat u 92 wordt en u en uw partner beiden nog in leven zijn. Overlijdt u eerder? Dan is de hoogte van het partnerpensioen het gekozen percentage partnerpensioen van het vastgestelde pensioeninkomen dat u op het moment van overlijden ontving. Dit bedrag wordt na uw overlijden levenslang aan uw partner uitbetaald.

In ons voorbeeld zijn we er tot nu toe van uitgegaan dat Kees alleenstaand is. Stel nou dat hij een partner heeft. En samen met zijn partner kiest hij ervoor om een partnerpensioen te reserveren voor het geval Kees als eerste komt te overlijden. Standaard gaan we uit van een partnerpensioen van 70% van het pensioeninkomen. Dit is het maximaal mogelijke partnerpensioen. Minder mag ook. Kiezen voor partnerpensioen betekent automatisch minder ouderdompensioen voor Kees. Voor het partnerpensioen berekenen we namelijk een vergoeding, een risicopremie. Eigenlijk een soort verzekering voor het risico op het overlijden van Kees. Hoe hoog die premie is hangt van verschillende factoren af. Kees kan zien hoeveel hij betaalt voor het partnerpensioen door het pensioeninkomen bij aanvang zonder partnerpensioen (€ 432,23) te vergelijken met het pensioeninkomen bij aanvang met partnerpensioen (€ 396,44).

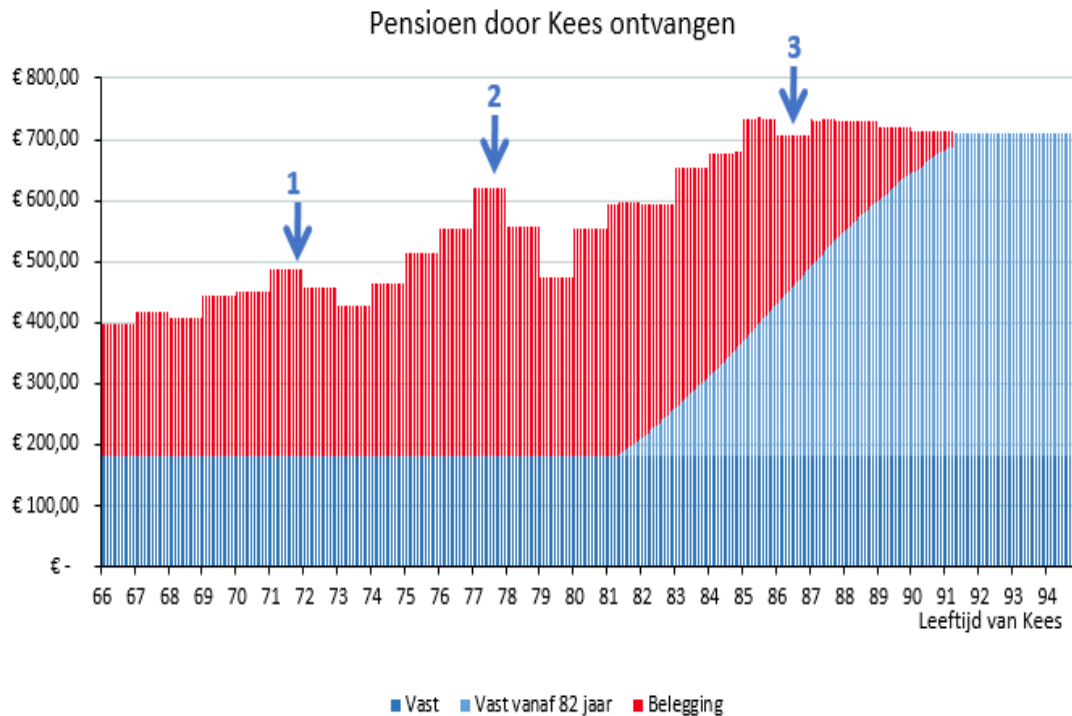
Risicopremie

Als een partnerpensioen wordt meeverzekerd dan brengen wij risicopremie in rekening. Die risicopremie is de vergoeding die nodig is om na het overlijden van Kees pensioen uit te betalen aan zijn partner totdat die overlijdt. Die risicopremie verlaagt het pensioeninkomen van Kees. Die risicopremie wordt elke maand berekend en is afhankelijk van de leeftijd van de partner, de hoogte van het belegd vermogen en de hoogte van de uitkering.

Bij een overlijden
op moment 1:
Uitkering = 70% van
€ 485,82 = € 340,07

Bij een overlijden
op moment 2:
Uitkering = 70% van
€ 619,41 = € 433,59

Bij een overlijden
op moment 3:
Uitkering = 70% van
€ 706,78 = € 494,75

Beleggingsrisico partnerpensioen

Ook een partnerpensioen kent een beleggingsrisico. Het partnerpensioen gaat namelijk uit van de hoogte van het pensioeninkomen op het moment dat u overlijdt. In afbeelding III ziet u dat dit tientallen euro's per maand kan schelen. Vanaf 92 jaar is er geen beleggingsrisico meer: het pensioeninkomen voor uw partner staat dan vast zolang uw partner leeft.

Afbeelding III

Hoe zetten wij het beleggingsdeel om in een vast pensioeninkomen?

Uw beleggingen zetten wij om in een vast pensioeninkomen. Dit doen we niet in één keer, maar over een periode van 10 jaar. We beginnen daarmee in de maand nadat u 82 jaar wordt. Iedere maand wordt een afgesproken percentage van de beleggingswaarde gebruikt voor de aankoop van (extra) vast pensioeninkomen. Voor de berekening gebruiken we de levensverwachting en de markttrente van dat moment.* Na 10 jaar is het totale beleggingsdeel van uw Zwitserleven Variabel Pensioen omgezet en heeft u een volledig vast pensioeninkomen. De hoogte van uw pensioeninkomen staat vanaf dat moment dan ook vast tot aan uw overlijden.

*Zie ook: Welke risico's kunnen van invloed zijn op de hoogte van uw pensioeninkomen

In oktober 2011 viert Kees zijn 82^e verjaardag. In de maand erna beginnen we met het omzetten van zijn beleggingsdeel naar vast pensioeninkomen. Hiervoor halen we elke maand een stukje uit de actuele beleggingswaarde en kopen hiermee vast pensioeninkomen aan. Hoe groot dit stukje is, staat al vast: 0,86%. Dat is 10,3% over het hele jaar. De hoogte van de beleggingswaarde staat nog niet vast, dus het is nog niet mogelijk om het vast pensioeninkomen dat wordt berekend op 1 juni, de polisverjaardag, al precies vast te stellen. Daarom is er een verwacht bedrag opgenomen van € 30. Kees merkt natuurlijk al wel dat het pensioeninkomen dat hij krijgt uit het beleggingsdeel een stukje lager is dan het jaar daarvoor.

Na zijn 83^e verjaardag krijgt Kees weer bericht over zijn pensioeninkomen. Hij ziet dan dat het verwachte extra vast pensioeninkomen uiteindelijk iets lager is geworden: geen € 30 maar € 28. Dit is opgeteld bij het vaste deel van zijn pensioeninkomen dat hij al kreeg vanaf zijn pensionering. Hij ziet ook dat de verwachting is dat hij met 83 jaar geen € 28 maar € 50 extra vast pensioeninkomen zal krijgen. Hiervoor worden de komende 12 maanden weer stukjes van de beleggingswaarde gebruikt om vast pensioeninkomen aan te kopen.

Pensioeninkomen* Kees per maand per leeftijd	82 jaar	83 jaar
Vast pensioeninkomen	€ 200	€ 200
Extra vast vanaf 82 jaar	--	€ 28
Verwacht extra vast vanaf 82	€ 30	€ 50
Pensioeninkomen uit beleggingen	€ 412	€ 365
Totaal	€ 642	€ 643

*bedragen zijn afgerond

Dit herhaalt zich jaar na jaar. Kees ziet dat zijn pensioeninkomen steeds minder afwijkt van het jaar ervoor. Als hij 92 is geworden krijgt hij bericht dat we het komende jaar het laatste stukje van het beleggingsdeel omzetten in vast pensioeninkomen. Vanaf zijn 93^e ontvangt Kees elke maand een vast bedrag van € 781. Hierdoor weet Kees precies wat hij de rest van zijn leven aan pensioeninkomen zal krijgen.

Omzettingstabel

Hieronder ziet u hoe vanaf 82-jarige leeftijd uw beleggingskapitaal per jaar wordt omgezet in een maandelijks vast pensioen.

Tussen 82 en 83 jaar is dat gedurende dat jaar voor € $(10,30/100)/12$ *beleggingskapitaal.

Inkoopschema van variabel naar vast pensioen	
Leeftijd	Beleggingswaarde
82 – 83 jaar	10,30 %
83 – 84 jaar	12,42 %
84 – 85 jaar	14,60 %
85 – 86 jaar	17,25 %
86 – 87 jaar	20,45%
87 – 88 jaar	24,54 %
88 – 89 jaar	30,13 %
89 – 90 jaar	38,44 %
90 – 91 jaar	54,81 %
91 – 92 jaar	100 %

Wat gebeurt er met uw pensioeninkomen als u eerder overlijdt dan uw partner?

Heeft u voor een partnerpensioen gekozen? Dan ontvangt uw partner een pensioeninkomen vanaf de maand volgend op uw overlijden. Het partnerpensioen eindigt op het moment dat uw partner overlijdt. In de maand waarin uw partner overlijdt, betalen wij voor de laatste keer het maandelijkse bedrag aan partnerpensioen uit.

Stel dat Kees was overleden in juli 2014. Zijn partner ontvangt dan vanaf augustus 2014 elke maand een bedrag aan partnerpensioen. Dit bedrag is in dit geval 70% van het pensioeninkomen dat Kees op het moment van zijn overlijden ontving. De hoogte van het partnerpensioen staat vanaf dat moment vast.

Wat gebeurt er met uw pensioeninkomen als uw partner eerder overlijdt dan u?

Heeft u voor een partnerpensioen gekozen? En overlijdt uw partner? Dan vervalt het partnerpensioen vanaf het moment dat uw partner overlijdt.

Bent u op dat moment nog geen 92 jaar? Dan passen we op de eerstvolgende polisverjaardag het belegd kapitaal aan zodat dit past bij het pensioeninkomen dat u ontvangt. Bent u op dat moment 92 jaar of ouder? Dan ontvangt u alleen een vast pensioeninkomen en verandert er verder niets.

Stel dat het juist de partner van Kees is die al eerste overlijdt, voordat Kees 92 is. Dan krijgt Kees nog steeds het pensioeninkomen dat hij al kreeg, maar we weten wel dat als Kees overlijdt er geen partnerpensioen meer nodig is. Dus het geld dat daarvoor in de beleggingen van Kees zat, is niet meer nodig. Daarom verlagen we op de eerstvolgende polisverjaardag de resterende beleggingswaarde met dit bedrag en betaalt Kees geen risicopremie meer. Dit heeft dus geen gevolgen voor het pensioeninkomen van Kees. Dat berekenen we gewoon weer opnieuw op deze polisverjaardag net als daarvoor. Als Kees 92 wordt staat zijn pensioeninkomen vast. Als zijn partner daarna overlijdt, heeft dat geen gevolgen voor het pensioeninkomen van Kees.

Welke kosten en risicopremie betaalt u en welke vergoeding krijgt u voor uw variabel pensioen?

We rekenen kosten voor Zwitserleven Variabel Pensioen. Deze kosten veranderen niet tijdens uw pensioen.

Dit zijn de kosten die we eenmalig inhouden op uw pensioenkapitaal

- Eerste kosten
- Administratiekosten

Deze kosten worden maandelijks uit het belegde kapitaal voor uw variabel pensioen gehaald

- risicopremie voor het partnerpensioen; als u hiervoor gekozen heeft en uw partner leeft nog.
- fondsbeheerkosten; de hoogte van de kosten vindt u op uw polis.

Welke vergoeding krijgt u voor een variabel pensioen?

U ontvangt uw pensioen zolang u leeft. Op het moment dat u overlijdt, vervalt het voor u belegde pensioenkapitaal. Als compensatie hiervoor ontvangt u een vergoeding: een *bonus bij leven*. Deze bonus ontvangt u, zolang u leeft, maar uiterlijk tot het moment dat u alleen nog vast pensioen ontvangt. De bonus voegen wij toe in de vorm van beleggingseenheden. Voor de berekening van deze bonus gebruiken we hetzelfde risicotarief als voor het berekenen van de premie voor het partnerpensioen.

Voor het beheren van de beleggingen berekenen we Kees eenmalige kosten en vervolgens elke maand een relatief klein percentage aan fondsbeheerkosten. De fondsbeheerkosten zijn 0,56% per jaar, waarvan 0,3% in de koers zit verwerkt. De overige 0,26% halen we uit de beleggingswaarde; dat is afgerond 0,02% per maand. Stel dat de beleggingswaarde van Kees in het eerste jaar €50.400 is. Dan betaalt Kees maandelijks 0,02 % van die waarde op dat moment. In de eerste maand is dat dus afgerond € 10 aan fondsbeheerkosten. Daarnaast krijgt Kees zolang hij leeft iedere maand een vergoeding in beleggingseenheden. Deze bonus bij leven is ook afhankelijk van de beleggingswaarde op dat moment en wordt daarom elke maand opnieuw berekend. Aan het eind van de maand ontvangt Kees zijn pensioeninkomen. Dit bedrag wordt ook uit het beleggingswaarde gehaald.

Het beleggingsdeel verandert dus elke maand door onttrekkingen en toevoegingen. Vlak voor de polisverjaardag, in het geval van Kees is dat dus eind mei, bekijken we de hoogte van de beleggingswaarde en stellen dan het pensioeninkomen hieruit voor Kees vast voor het komende jaar. Vanaf de polisverjaardag herhaalt dit proces zich voor een jaar, net zo lang totdat Kees 92 is en zijn beleggingsdeel stukje bij beetje is omgezet in vast pensioen.

Hoe wordt uw pensioenkapitaal belegd?

Zwitserleven maakt gebruik van bandbreedtes: percentages waarbinnen de verdeling van de fondsen mag fluctueren. Op het moment dat een fonds buiten deze bandbreedte raakt, sturen we bij tot de verdeling die we aan het begin hebben afgesproken; de strategische verdeling. Dit bijsturen noemen we *rebalancing*. Rebalancing gaat altijd over het hele belegde kapitaal. Voor Zwitserleven Variabel Pensioen controleren we één keer per maand of rebalancing nodig is. Dat betekent dat een of meerdere fondsen tussen twee controlemomenten in buiten de bandbreedte kunnen komen en blijven tot de eerstvolgende rebalancing.

Standaardprofiel

Beleggingsfondsen	Strategische verdeling	Rebalancing bij bandbreedtes
Zwitserleven VP Credit	15%	Lager dan 12,75% en hoger dan 17,25%
Zwitserleven VP Wereld Aandelen	50%	Lager dan 42,5% en hoger dan 57,5%
Zwitserleven VP Selectie	35%	Lager dan 27,75% en hoger dan 40,25%

Kunt u de beleggingsmix aanpassen?

Minimaal één keer in de vijf jaar krijgt u van ons een verzoek om opnieuw een risicoprofieltoets in te vullen. Daarnaast kunt u ook zelf de risicoprofieltoets invullen als uw financiële situatie verandert door een belangrijke gebeurtenis in uw leven. Als dan blijkt dat uw financiële situatie vraagt om minder risicovolle beleggingen, passen we de beleggingsmix hierop aan.

Als Kees 72 jaar oud is moet hij vanwege zijn verminderde mobiliteit verhuizen naar een gelijkvloers appartement. Helaas voor Kees is de huur een stuk hoger dan hij gewend was in zijn oude huis. Hoewel zijn pensioeninkomen zich de afgelopen jaren goed heeft ontwikkeld, maakt Kees zich zorgen dat hij zijn hogere huurlasten niet meer kan betalen als het onverhoopt slechter gaat met de beleggingen. Want dan gaat ook zijn pensioeninkomen omlaag. Kees besluit om in te loggen op mijnzwitserleven.nl en daar de risicoprofieltoets uit te voeren. Daarbij laat hij zich ook adviseren door zijn pensioenadviseur. Deze toets wijst uit dat Kees minder bereid is om risico's te nemen dan toen hij Zwitserleven Variabel Pensioen afsloot.

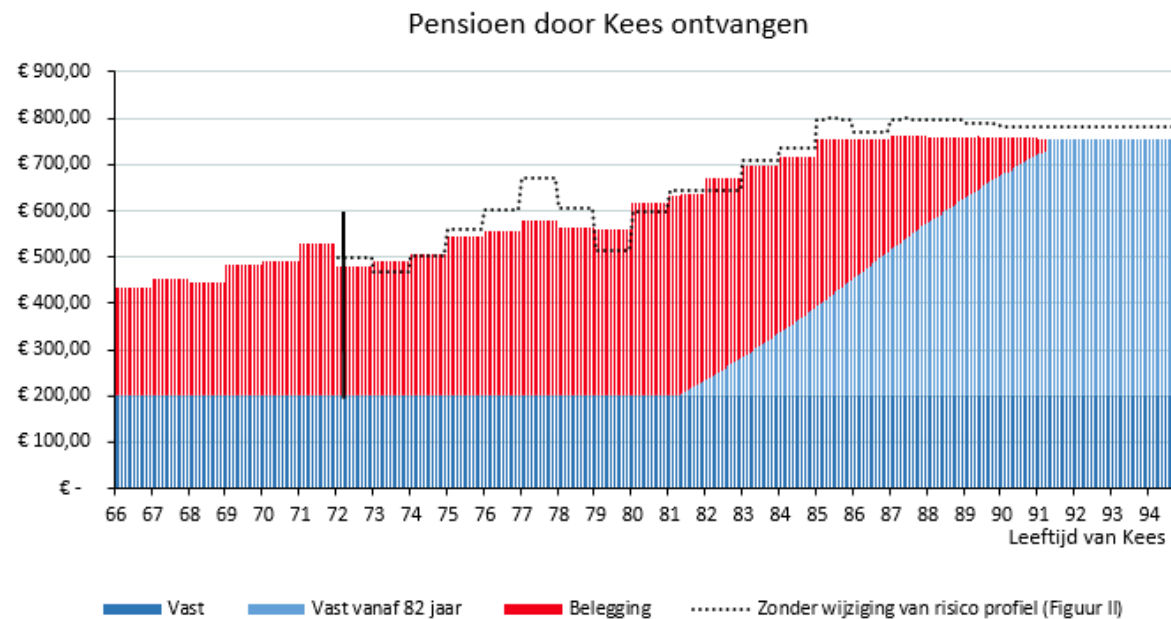
Als u eenmaal gestart bent met het Zwitserleven Variabel Pensioen kunt u de verhouding tussen vast pensioen en het beleggingsdeel niet meer aanpassen. Maar we kunnen wel de beleggingsmix van het beleggingsdeel voor u aanpassen. Voorwaarde hiervoor is dat u een nieuwe risicoprofieltoets invult en hieruit blijkt dat de huidige beleggingsmix niet meer past bij uw financiële situatie.

Als we het beleggingsrisico verlagen, dan gaan we als volgt voor u beleggen:

Naam	Verdeling
Zwitserleven VP Credit	5% (was 15%)
Zwitserleven VP Wereld Aandelen	18% (was 50%)
Zwitserleven VP Selectie	12% (was 35%)
Zwitserleven VP Obligatie	65% (nieuw)

Als Kees zijn gewijzigde risicoprofiel doorgeeft, wijzigen wij direct zijn beleggingen. Vanaf dat moment belegt hij voor het grootste deel in obligaties. Die zijn minder risicovol dan aandelen. Tot aan het jaarlijkse moment waarop we het pensioeninkomen opnieuw berekenen, verandert er niets aan het pensioeninkomen van Kees. Zijn nieuwe pensioeninkomen is door zijn gewijzigde risicoprofiel naar verwachting wel wat lager dan voorheen. Daar staat tegenover dat Kees beter weet waar hij aan toe is, doordat zijn pensioeninkomen nu minder (sterke) dalingen, en ook minder (sterke) stijgingen, zal krijgen.

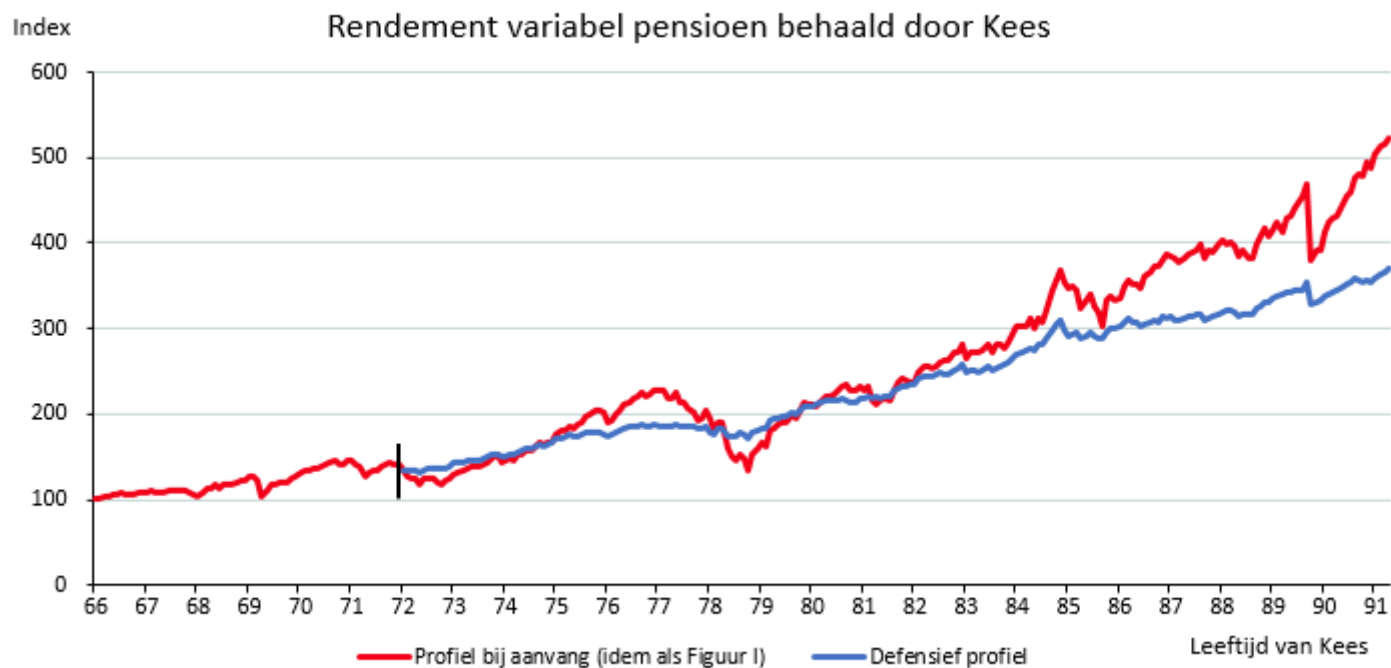
In afbeelding IV ziet u het pensioeninkomen van Kees na het aanpassen van de beleggingsmix. De hoogte van het pensioeninkomen kent nu geen grote uitschieters meer naar beneden of naar boven.

Wat gebeurt er met de vaste daling als de beleggingsmix verandert?

Uw beleggingsmix kan veranderen doordat uw risicoprofiel is aangepast. Als u heeft gekozen voor een vaste daling kan door de aanpassing het percentage veranderen. De nieuw vastgestelde vaste daling nemen we mee in de berekening van het totale pensioeninkomen op de eerstvolgende polisverjaardag. Als het nieuwe maximum voor de vaste daling lager is, dan zal de eerder vastgestelde periodieke vaste daling naar beneden aangepast worden.

Afbeelding IV

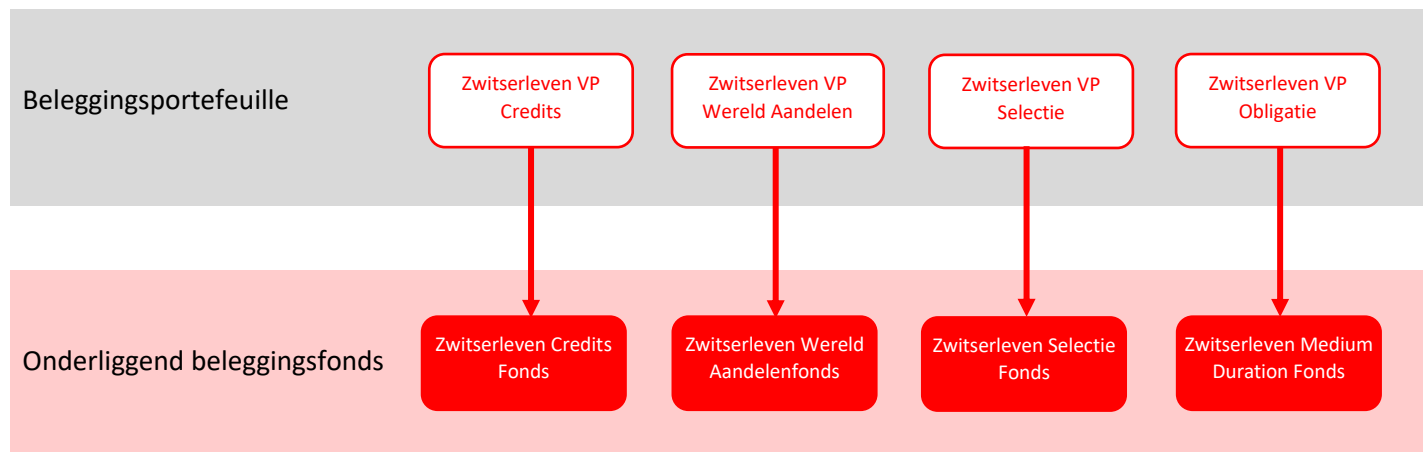

Afbeelding V

In afbeelding V ziet u de rode lijn uit afbeelding I die de beleggingen van Zwitserleven Variabel Pensioen weergeven vanaf het moment dat Kees gestart is. Hier hebben we een blauwe lijn toegevoegd vanaf het moment dat wij voor Kees de beleggingsmix aanpasten van 'Offensief' (rood) naar 'Defensief' (blauw). U ziet dat de beleggingsmix die bij 'Defensief' hoort stabiel is, met minder schommelingen, maar dat het rendement over het algemeen ook lager is dan de beleggingsmix in het profiel 'Offensief.'

Overzicht van de beleggingsmix

In het Zwitserleven Variabel Pensioen wordt gebruik gemaakt van 4 verschillende beleggingsportefeuilles die ieder op zichzelf weer 100% beleggen in een Zwitserleven beleggingsfonds. ACTIAM is de fondsbeheerder van de Zwitserleven beleggingsfondsen.

Zwitserleven staat als verzekeringsmaatschappij onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB), zoals omschreven in de Wet op het financieel toezicht (Wft). De vier beleggingsportefeuilles zijn geen fondsen in de zin van de Wft. De vier onderliggende Zwitserlevenfondsen van ACTIAM zijn wel fondsen in de zin van de Wft. Om die reden zijn er alleen van deze vier beleggingsfondsen jaarverslagen beschikbaar op zowel actiam.nl als zwitserleven.nl.

Beleggingsportefeuille	LKF	PtrK*
Zwitserleven VP Credits	0,30%	0,510%
Zwitserleven VP Wereld aandelen	0,30%	0,159%
Zwitserleven VP Selectie	0,30%	0,325%
Zwitserleven VP Obligatie	0,30%	0,111%

*) Portefeuilletransactiekosten over periode 2019 t/m 2021

Naam	Wijze van beleggen en financiële doelstelling	Benchmark
Zwitserleven Credits Fonds	Het Zwitserleven Credits Fonds is een beleggingsfonds dat ernaar streeft op de lange termijn een zo gunstig mogelijk rendement te realiseren, op basis van beleggingen in hoofdzakelijk in euro luidende bedrijfsobligaties van 'investment grade' kwaliteit (BBB of hoger). Daartoe wordt op basis van een actief beleid belegd in een gespreide portefeuille van bedrijfsobligaties van ten minste 40 debiteuren. Het beleggingsbeleid is gericht op het behalen van een rendement dat over een doorlopende beoordelingsperiode van drie jaar ten minste gelijk is aan dat van de Benchmark.	iBoxx € Corporates Index (TR)
Zwitserleven Wereld Aandelenfonds	Het Zwitserleven Wereld Aandelenfonds combineert een belegging ter waarde van circa 80% in duurzaam en systematisch beheerde aandelenstrategieën met een belegging van circa 20% in een duurzaam en actief beheerde aandelenstrategie. Het beleggingsbeleid van Zwitserleven Wereld Aandelenfonds is gericht op het behalen van een rendement dat na aftrek van kosten over een doorlopende beoordelingsperiode van drie jaar ten minste gelijk is aan het rendement van de Benchmark.	MSCI All Countries World Index TR
Zwitserleven Selectie Fonds	Het Zwitserleven Selectie Fonds combineert een belegging ter waarde van circa 40% in een fonds dat belegt in aandelen van beursgenoteerde vastgoedondernemingen met een belegging van circa 30% in een fonds dat belegt in obligaties die zijn uitgegeven door debiteuren uit opkomende landen en een belegging van circa 30% in een fonds dat wereldwijd belegt in high yield obligaties. Het beleggingsbeleid is gericht op het behalen van een rendement dat over een doorlopende beoordelingsperiode van drie jaar ten minste gelijk is aan dat van de Benchmark.	40% GPR Sustainable Real Estate Index Europe; 30% Bloomberg Barclays Global High Yield Corporate Index; 30% JP Morgan Emerging Markets Bond Index Global Diversified 1-10 years (Euro hedged)
Zwitserleven Medium Duration Fonds	Het beleggingsbeleid is gericht op het, met een beperkt kredietrisico (AA- of hoger), streven naar het matchen van het in de prospectus opgenomen cashflowoverzicht. Het Fonds belegt zijn vermogen in obligaties, rentederivaten, geldmarktinstrumenten en rechten van deelneming in geldmarktfondsen (geldmarktfondsen).	Het Fonds kent geen benchmark.

Prospectus

Van de Zwitserleven fondsen zijn prospectussen aanwezig. Alle Zwitserleven fondsen zijn verdeeld over twee prospectussen. Die van Zwitserleven Beleggingsfondsen en die van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen. Wanneer wij in dit document verwijzen naar de prospectus bedoelen we telkens beide prospectussen.

Meer informatie over het beleggingsbeleid van de beleggingsportefeuilles en de koersen leest u in de factsheets en de prospectus. Deze vindt u op zwitserleven.nl/fondsen.

In de prospectus is in bijlage 12 ook meer informatie opgenomen over de rating van obligaties.

Meer informatie over de Lopende Kosten Factor (LKF) en de Portefeuilletransactiekosten (PtrK) vindt u verderop onder 'Koersen'.

Keuze van de fondsen in de beleggingsmix

Voor Zwitserleven Variabel Pensioen zijn wij gebonden aan wet- en regelgeving. Daaruit volgt dat de verhouding vast pensioeninkomen en het beleggingsdeel zoals op ingangsdatum van uw Zwitserleven Variabel Pensioen is afgesproken, niet meer mag wijzigen. Wij beleggen het beleggingsdeel voor u en zijn verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid voor het beleggingsdeel. Dit beleid stellen wij vast in uw belang.

U kunt geen keuze maken in de beleggingen die wij voor u aanhouden voor het beleggingsdeel van Zwitserleven Variabel Pensioen. Op basis van de kenmerken van Zwitserleven Variabel Pensioen hebben wij ervoor gekozen in de beleggingsmix van het beleggingsdeel geen voorzichtige of defensieve beleggingen op te nemen. Voor het beleggingsdeel wordt alleen offensief belegd passend bij de gemiddelde risicohouding van onze klanten. Offensief beleggen betekent dat wij beleggen met een hoog risico om zoveel mogelijk rendement te behalen. Wij spreiden daarbij wel over verschillende beleggingscategorieën, zodat u niet overmatig wordt blootgesteld aan één specifiek beleggingsrisico. Bij het bepalen van het beleggingsbeleid voor de beleggingsmix van Zwitserleven Variabel Pensioen hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Risico van obligaties

Laag risico	Investment grade	AAA
		AA
		A
		BBB
	High Yield	BB
		B
		CCC
		CC
		C
Hoogste risico		D

Met een + of een – of een 1, 2 of 3 wordt een categorie soms nog in subcategorieën ingedeeld. Bijvoorbeeld: AA1, AA2, AA3 of AA+, AA en AA-

- Het beleggingsbeleid van de geselecteerde fondsen past binnen onze fundamentele beleggingsbeginselen op Zwitserleven.nl
- De samenstelling van deze portefeuille hebben wij samen met beleggingsexperts bepaald. Wij hebben berekend dat dit voor Zwitserleven Variabel Pensioen op dit moment een evenwichtige verdeling is tussen risico en rendement. Wij kunnen dit in de toekomst aanpassen.
- Wij stellen het beleggingsbeleid op in uw belang zodanig dat de veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en het rendement van de beleggingen als geheel worden gewaarborgd. Dit doen wij ook door rekening te houden met uw risicobereidheid.
- Het beleggingsbeleid houdt rekening met de aankoop van vast pensioen vanuit de beleggingen. Dit start vanaf de leeftijd van 82 jaar en gaat door tot aan 92 jaar. Dit zorgt voor een afbouw van beleggingsrisico en dekt u in tegen het langlevensrisico. Het renterisico stijgt, maar door de geleidelijke overstap wordt dit risico klein gehouden. Door een groter deel vast pensioeninkomen wordt u minder beschermd tegen inflatierisico, al is dat risico beperkt als we uitgaan van de gemiddelde levensverwachting van 82-jarigen.

Iedereen die Zwitserleven Variabel Pensioen kiest, zal het beleggingsdeel gaan beleggen volgens dezelfde strategische verdeling. De beleggingen zijn voor de helft verdeeld over aandelen en voor de ander helft over bedrijfsobligaties (credits), specifieke vastgoedaandelen, high yield obligaties en obligaties verstrekt aan debiteuren in opkomende landen. Dat betekent in de praktijk dat wij in beginsel uw beleggingen verdelen over eerstgenoemde drie portefeuilles. Wij houden de verdeling van de portefeuilles dan tussen het minimum en het maximum zoals aangegeven in de tabel.

Standaard beleggingsmix bij aanvang	Minimum	Strategische verdeling	Maximum
Zwitserleven VP Credits	12,75%	15%	17,25%
Zwitserleven VP Wereld Aandelen	42,50%	50%	57,50%
Zwitserleven VP Selectie	27,75%	35%	40,25%

Om deze strategische verdeling te waarborgen controleren we minimaal eenmaal per maand of uw beleggingen boven het minimum en onder het maximum zitten. Als u eronder of erboven komt, worden al uw beleggingen teruggezet in de strategische verdeling. Dat terugzetten noemen we ook wel rebalancing.

In de toekomst kan de verhouding tussen de portefeuilles wijzigen en kunnen wij ook binnen de beleggingsportefeuilles wijzigingen aanbrengen. Zo kunnen we andere beleggingscategorieën in de portefeuilles stoppen of zelfs ander vermogensbeheerders selecteren. Alle aanpassingen die wij doen zullen er altijd op gericht zijn om uw variabel pensioen te optimaliseren. Wijzigingen hebben nooit effect op de fondsbeheerkosten (waaronder de LKF en/of beheerkosten) die u betaalt. Deze blijven altijd gelijk. Meer hierover leest u verderop onder 'Koersen'.

Onder 'Risicoprofieltoets' leest u meer over Zwitserleven VP Obligatie.

Beleggingsbeleid en duurzaamheid

We vertellen u graag meer over de mate waarin met duurzaamheid rekening wordt gehouden in het beleggingsdeel van uw Zwitserleven Variabel Pensioen en uw deel vast pensioen van Zwitserleven Variabel Pensioen. Dit doen we volgens de [Europese regels voor informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector](#).

Het ambitieniveau van het beleggingsdeel Zwitserleven Variabel Pensioen

De Europese regels kennen drie ambitieniveaus voor de duurzaamheid van een pensioen:

- Producten die duurzame beleggingen tot doel hebben.
- Producten die ecologische en sociale duurzaamheidskenmerken (ES-kenmerken) promoten.
- Producten die geen duurzaamheidskenmerken promoten en geen duurzame beleggingen tot doel hebben.

Zwitserleven is onderdeel van Athora Netherlands N.V. en past het beleid van Athora Netherlands N.V. voor verantwoord ondernemen toe. Meer hierover en over haar duurzaamheidsraamwerk leest u op athora.nl/duurzaamheid onder 'Duurzaam beleggen'.

Zwitserleven Variabel Pensioen promoot ES-kenmerken. Voor het beleggingsdeel wordt gebruik gemaakt van Zwitserlevenfondsen. De beheerder van de Zwitserlevenfondsen zorgt er zoveel mogelijk voor dat de beleggingen van de fondsen voldoen aan de ES-kenmerken.

Hieronder staan de fondsen van Zwitserleven Variabel Pensioen. En voor welk percentage die meewegen in de mix. Elk fonds draagt met zijn beleggingen voor een deel bij aan de duurzaamheidsambitie van het beleggingsdeel van het Zwitserleven Variabel Pensioen. Voor elk fonds is een duurzaamheidsrapportage beschikbaar. De fondsen in het overzicht linken naar alle informatie over het fonds. De duurzaamheidsrapportages zijn een bijlage bij het prospectus.

Zo kunt u bijvoorbeeld zien dat we tot 82-jarige leeftijd 50% van het beleggingsdeel beleggen in het Zwitserleven Wereld Aandelenfonds. Om beleggingsrisico's af te bouwen, wordt dat deel steeds kleiner vanaf uw 82-jarige leeftijd. Vanaf 82-jarige leeftijd wordt het beleggingsdeel omgezet in vast pensioeninkomen. Vanaf dat moment wordt voor de mate van duurzaamheid relevant hoe Zwitserleven belegt om u een vast pensioen te geven. Hier leest u meer over onder "Op welke ambitieniveau zit het vaste deel van het Zwitserleven Variabel Pensioen?"

Beleggingsfonds	Duurzaamheidsambitie (indeling volgens Europese regels)	Aandeel
<u>Zwitserleven Wereld Aandelenfonds</u>	Promoten ES-kenmerken	Tot 82-jarige leeftijd: 50%. Daarna wordt er gefaseerd afgebouwd tot 0,0%
<u>Zwitserleven Selectie Fonds</u>	Promoten ES-kenmerken	Tot 82-jarige leeftijd: 35%. Daarna wordt er afgebouwd tot 0,0%
<u>Zwitserleven Credits Fonds</u>	Promoten ES-kenmerken	Tot 82-jarige leeftijd: 15%. Daarna wordt er gefaseerd afgebouwd tot 0,0%

Na het invullen van de periodieke risicoprofieltoets (meer hierover leest u onder 'Periodieke Risicoprofieltoets) kunnen uw beleggingen worden aangepast in een defensieve beleggingsmix. Dit heeft ook invloed op de mate van duurzaamheid van het beleggingsdeel. U kunt dit nalezen in het volgende overzicht:

Beleggingsfonds	Duurzaamheidsambitie (indeling volgens Europese regels)	Aandeel Defensieve beleggingsmix
<u>Zwitserleven Wereld Aandelenfonds</u>	Promoten ES-kenmerken	Tot 82-jarige leeftijd: 18%. Daarna wordt er gefaseerd afgebouwd tot 0,0%
<u>Zwitserleven Selectie Fonds</u>	Promoten ES-kenmerken	Tot 82-jarige leeftijd: 12%. Daarna wordt er gefaseerd afgebouwd tot 0,0%
<u>Zwitserleven Medium Duration Fonds</u>	Promoten ES-kenmerken	Tot 82-jarige leeftijd: 65%. Daarna wordt er gefaseerd afgebouwd tot 0,0%
<u>Zwitserleven Credits Fonds</u>	Promoten ES-kenmerken	Tot 82-jarige leeftijd jaar: 5%. Daarna wordt er gefaseerd afgebouwd tot 0,0%

Zo werken we aan duurzame beleggingen voor het beleggingsdeel van Zwitserleven Variabel Pensioen

ACTIAM als fondsbeheerder van de Zwitserlevenfondsen past haar duurzaamheidsbeleid (Engelstalig) toe op de fondsen en beoordeelt of de ondernemingen, overheden en instellingen waarin wordt belegd voldoen aan de ecologisch, sociaal of governance (ESG)-uitgangspunten uit dat beleid.

Om te voldoen aan de ESG-uitgangspunten gebruikt de fondsbeheerder:

- ESG-scores
- Uitsluitingenbeleid
- Engagementbeleid
- Stembeleid op aandeelhoudersvergaderingen

In de duurzaamheidsrapportages van de fondsen leest u hoe en in welke mate de beleggingen van de fondsen ecologisch duurzaam zijn en in hoeverre zij een bijdrage leveren aan de volgende milieudoelstellingen:

- mitigatie van klimaatverandering
- adaptie aan klimaatverandering
- het duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- de transitie naar een circulaire economie
- de preventie en bestrijding van verontreiniging, en
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

De beleggingen in de fondsen die door de fondsbeheerder als ecologisch duurzaam worden aangemerkt, dragen bij aan één van deze zes milieudoelstellingen uit de Europese regelgeving. Die beleggingen mogen niet tegelijk afbreuk doen aan een van de andere milieudoelstellingen. Dit wordt het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' genoemd. Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Duurzaamheidsrisico's en het effect op rendement van het beleggingsdeel in Zwitserleven Variabel Pensioen

We geven u graag meer inzicht in hoe ACTIAM duurzaamheidsrisico's meeweegt (integreert) in de beleggingsbeslissingen. En wat het effect hiervan is op het verwachte rendement. Een duurzaamheidsrisico is een gebeurtenis of omstandigheid op ESG gebied die mogelijk een negatief effect op de beleggingswaarde heeft. ACTIAM beoordeelt of er duurzaamheidsrisico's verbonden zijn aan de ondernemingen of instellingen waarin de Zwitserlevenfondsen beleggen. Bijvoorbeeld als die bedrijven of instellingen onverantwoord of onzorgvuldig omgaan met duurzaamheidsaspecten. ACTIAM

meet de duurzaamheidsrisico's op basis van gegevens van onafhankelijke dataleveranciers en Value At Risk data met betrekking tot klimaatrisico's. ACTIAM kijkt daarbij naar individuele ondernemingen of sectoren, maar ook naar duurzaamheidsrisico's die kunnen spelen in specifieke landen of regio's.

De belangrijkste van die duurzaamheidsrisico's zijn risico's verbonden aan:

- productie, distributie en gebruik van fossiele brandstoffen
- beheer van chemicaliën en afval, landgebruik, watergebruik
- fysieke effecten van klimaatverandering en extreem weer
- gedrag en integriteit van organisaties,
- het onverantwoord omgaan met personeel en stakeholders van een onderneming of instelling (bijvoorbeeld klanten, lokale bevolking).

Deze risico's kunnen het rendement van de Zwitserlevenfondsen verlagen.

U kunt in het prospectus van [Zwitserleven Beleggingsfondsen](#) en [Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen](#) hierover meer gedetailleerde informatie vinden. In hoofdstuk 8.6 vindt u meer algemene informatie over duurzaamheidsrisico's en in hoofdstuk 11 vindt u informatie per specifiek fonds en de mogelijke effecten op het rendement. U vindt dit overzicht van duurzaamheidsrisico's voor Zwitserleven Variabel Pensioen onder het kopje 'Documenten' op zwitserleven.nl/variabel

Ongunstige effecten op de duurzaamheid bij het beleggingsdeel Zwitserleven Variabel Pensioen

In het beleggingsdeel wordt rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, dus met de negatieve duurzaamheidsimpact van beleggingsbeslissingen. Duurzaamheidsfactoren zijn ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en van omkoping. Wij proberen de belangrijkste ongunstige effecten van de beleggingen voor Zwitserleven Variabel Pensioen te beperken. ACTIAM heeft als beheerder van de Zwitserleven duurzaamheidsbeleid opgesteld, in overeenstemming met verschillende internationale verdragen en 'best practices' zoals:

- de UN Global Compact,
- de VN-principes voor bedrijfsleven en mensenrechten en de
- de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.

Om dat beleid uit te voeren past ACTIAM instrumenten toe als uitsluiting, screening/selectie, engagement en uitoefening van stemrechten. Ten slotte verzamelen wij, via ACTIAM, informatie over de 'belangrijkste ongunstige effecten' indicatoren zoals gedefinieerd in de Europese regelgeving. Dit geeft ons informatie over wat het effect is van de beleggingen op broeikasgasemissies, biodiversiteit, watergehalte, afval, sociale thema's en

arbeidsomstandigheden. U kunt via uw jaarlijkse uniforme pensioenoverzicht terugvinden hoe dit tijdens dat financiële jaar is gedaan, zo mogelijk met cijfermatige informatie.

Het ambitieniveau van het vaste deel Zwitserleven Variabel Pensioen

Voor het vaste deel van het Zwitserleven Variabel Pensioen krijgt u een vast pensioeninkomen per maand. Hiervoor beleggen wij voor onze rekening en ons risico. Dit betekent voor u dat de beleggingsresultaten geen invloed hebben op uw vaste pensioeninkomen. Wij beleggen op een duurzame wijze, waarbij de beleggingen voldoen aan ES-kenmerken. Op [zwitserleven.nl/duurzaamheid-srlev](https://www.zwitserleven.nl/duurzaamheid-srlev) leest u meer over onze eigen duurzame beleggingen en daarmee het vaste deel van het Zwitserleven Variabel Pensioen.

Duurzaamheidsrisico's bij het vaste deel Zwitserleven Variabel Pensioen

Bij het beleggen schakelen wij vermogensbeheerders in en doen daarnaast ook zelf investeringen in beleggingsfondsen of eigen beleggingsportefeuilles. Omdat we de overgang naar een duurzame economie noodzakelijk vinden, beoordelen we duurzaamheidsrisico's en kansen in onze processen. Deze risico's kunnen het rendement verlagen.

Wij hebben voor deze beleggingen ESG Risico Beleid vastgesteld. ESG-risico wordt daarom beschouwd als een onderdeel van de strategische risico's. Wij beoordelen voor alle beleggingen of ondernemingen, overheden en instellingen of deze zich houden aan de ESG-uitgangspunten. Dit gebeurt aan de hand van de [fundamentele beleggingsbeginselen](#), het beleid voor verantwoord ondernemen en het Duurzaamheidsraamwerk van Athora Netherlands N.V. Zwitserleven (handelsnaam van SRLEV) is hier een onderdeel van.

Op basis van dit beleid passen wij de volgende instrumenten toe:

- Screening
- Uitsluiting
- ESG-integratie
- Allocatie van kapitaal aan duurzame investeringen (selectie)
- Stress-tests
- Gebruikmaken van stemrecht en engagementprogramma'

Wij schakelen hiervoor ook derde partijen in om ons te helpen met dataverzameling en de uitvoering van ons beleid.

Stress Tests

Zwitserleven maakt in haar jaarlijkse operationele risicoanalyse gebruik van stress-scenario's die het voortbestaan van Zwitserleven kunnen bedreigen.

Klimaatverandering is ook hieronder begrepen. In deze scenario's worden alle relevante ESG-risico's proportioneel meegewogen, dus op basis van omvang en complexiteit van het risico. Omdat de impact van klimaatverandering op het vermogen van een verzekeraar heel onvoorspelbaar is, hebben de meeste scenario's nog een explorerend karakter. Dit onderwerp is nog in ontwikkeling. Wij zien transitierisico's en reputatierisico's als relevante klimaatveranderingsrisico's.

Externe vermogensbeheerders

Zwitserleven werkt ook met externe vermogensbeheerders zoals ACTIAM, Allianz, Apollo, BlackRock en Goldman Sachs. Al deze vermogensbeheerders hebben hun eigen manier van beleggen en hun eigen gedragslijn voor de integratie van duurzaamheidsrisico's en -kansen in hun beleggingsproces. Bij de selectie van vermogensbeheerders passen wij ons beleid voor verantwoord ondernemen toe en proberen wij ons eigen beleid zo volledig mogelijk uit te voeren. Dit proces is voortdurend in ontwikkeling.

Naast beleggingen die een vermogensbeheerder uitvoert, heeft SRLEV ook beleggingen in hypotheek en vastgoed. Hiervoor heeft SRLEV afzonderlijk duurzaam beleggingsbeleid opgesteld met de volgende instrumenten:

- Fundamentele beleggingsbeginselen
- Renovatie en onderhoud
- Meten, monitoren en reduceren van energie-, water- en afval(her)gebruik
- Dialoog met huurders
- Samenwerking met partners

Op athora.nl vindt u hierover meer informatie.

Wij zullen periodiek rapporteren hoe en in welke mate de beleggingen ecologisch duurzaam zijn en in hoeverre zij een bijdrage leveren aan de volgende milieudoelstellingen:

- mitigatie van klimaatverandering
- adaptie aan klimaatverandering
- het duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- de transitie naar een circulaire economie
- de preventie en bestrijding van verontreiniging, en
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

De beleggingen die als ecologisch duurzaam worden aangemerkt, dragen bij aan een van deze zes milieudoelstellingen uit de Europese regelgeving. Die beleggingen mogen niet tegelijk afbreuk doen aan een van de andere milieudoelstellingen. Dit wordt het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' genoemd. Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Periodieke Risicoprofieltoets

Als u eenmaal met pensioen bent, kan het zijn dat er iets verandert in uw persoonlijke situatie. Hierdoor kan er verandering komen in het beleggingsrisico dat u met Zwitserleven Variabel Pensioen kunt of wilt dragen. U kunt dan via MijnZwitserleven opnieuw de risicoprofieltoets invullen. Op basis van de uitkomst bekijken we of we de beleggingsmix moeten bijstellen. Zodat deze beter aansluit bij uw nieuwe situatie.

Daarnaast vragen wij u minstens één keer in de vijf jaar om de risicoprofieltoets in te vullen. Als uit de toets blijkt dat uw situatie vraagt om minder risicovolle beleggingen, passen wij de beleggingen hierop aan. Dit doen wij binnen enkele dagen nadat we de uitslag van uw risicoprofieltoets hebben ontvangen. Het pensioeninkomen dat u ontvangt wordt niet direct aangepast. Dat gebeurt pas op het jaarlijkse moment dat we de uitkering wijzigen. In de volgende tabel ziet u hoe wij voor u beleggen in de defensieve beleggingsmix.

Beleggingsfondsen	Strategische verdeling	Rebalancing bij bandbreedtes
Zwitserleven VP Credit	5%	Lager dan 4,25% en hoger dan 5,75%
Zwitserleven VP Wereld Aandelen	18%	Lager dan 15,3% en hoger dan 20,7%
Zwitserleven VP Selectie	12%	Lager dan 10,20% en hoger dan 13,80%
Zwitserleven VP Obligatie	65%	Lager dan 55,25% en hoger dan 74,75%

Ook voor de defensievere beleggingsmix wordt eenmaal per maand een rebalance gedaan zoals omschreven in hoofdstuk 2. En ook hier zijn wij verantwoordelijk voor de beleggingen en kunnen wij de samenstelling aanpassen.

De defensieve beleggingsmix hebben wij zo samengesteld dat uw pensioeninkomen uit het beleggingsdeel minder schommelingen zal vertonen. Hierdoor zult u merken dat uw pensioeninkomen van jaar tot jaar nog maar weinig verschilt. Dit komt doordat we dan voor 65% in obligaties beleggen die vrijwel dezelfde trend volgen als het tarief waartegen we vast pensioeninkomen kopen tussen uw 82e en 92e jaar. Gaat het tarief omhoog, waardoor u voor hetzelfde bedrag minder maandelijkse uitkering krijgt, dan gaan de beleggingen in Zwitserleven VP Obligatie ook omhoog, waardoor er meer geld beschikbaar is om een maandelijkse uitkering te kopen.

- Als u heeft gekozen voor een hoger pensioeninkomen bij de start (vaste daling), dan wordt door de wijziging naar de defensievere beleggingsmix ook het percentage vaste daling kleiner. Met andere woorden: de verwachting voor toekomstig rendement op uw beleggingen wordt kleiner. Meer over vaste daling leest u in deel 1 onder 'Een hoger inkomen bij de start'.

Kosten en belastingen

Wat u precies betaalt voor Zwitserleven Variabel Pensioen vindt u terug in de offerte en op uw polis. In de offerte hebben we rekening gehouden met de fondsbeheerkosten. Naast de fondsbeheerkosten zijn er ook nog portefeuillete transactiekosten (PtrK). Ook zijn belastingen op rente of dividend belangrijk. We geven graag meer uitleg.

Fondsbeheerkosten

De fondsbeheerkosten zoals in uw offerte en op uw polis vermeld, bestaan uit twee delen:

- 1) de beheerkostenvergoeding, ook wel aangeduid als Lopende Kosten factor (LKF)
- 2) de overige beheerkosten

De beheerkostenvergoeding is 0,30% per jaar en wordt ingehouden in de beleggingsportefeuilles. Wij zorgen ervoor dat de beheerkostenvergoeding altijd 0,30% per jaar is. Dat is voor zowel onze kosten voor het beheer van de beleggingsportefeuilles als de kosten die ACTIAM rekent voor het beheer van de onderliggende Zwitserlevenfondsen, inclusief de LKF van die Zwitserlevenfondsen. De beheerkostenvergoeding wordt dagelijks in de koers verwerkt.

Wij sluiten vrijwillig aan bij de LKF-regels die gelden voor fondsen volgens de Wft. Het LKF-percentage wordt bepaald door de kosten in een jaar te delen door de gemiddelde waarde in dat jaar. Wij hebben de beheerkostenvergoeding zo opgezet dat deze altijd gelijk is aan de LKF.

Naast de beheerkostenvergoeding betaalt u overige beheerkosten in de verzekering. De overige beheerkosten zijn de fondsbeheerkosten die op uw offerte en polis staan vermeld, onder aftrek van 0,30% beheerkostenvergoeding. Deze kosten zijn voor de (beleggings)administratie die wij voeren.

Portefeuilletransactiekosten (PtrK)

De naam Portefeuilletransactiekosten is pas sinds 1 januari 2018 in gebruik. Deze komt uit Europese regelgeving voor Essentiële-informatiedocumenten. Onder PtrK worden alle kosten verstaan die gemaakt worden bij het uitvoeren van transacties binnen de beleggingsportefeuilles. Bijvoorbeeld interestkosten of belastingen die worden geheven op financiële transacties, maar ook de op- en afslagen die worden geheven door onderliggende fondsen. Zonder PtrK is beleggen niet mogelijk.

De kosten voor de transacties, en eventueel bijbehorende kosten, worden niet betaald uit de fondsbeheerkosten. PtrK maken ook geen onderdeel uit van de LKF. Alle PtrK worden in de koers verwerkt. Het getoonde PtrK-percentage wordt per jaar opnieuw vastgesteld. Dit gebeurt door alle transactiekosten over een periode van drie jaar op te tellen en te delen door de gemiddelde waarde in die drie jaar.

Zwitserleven en ACTIAM verdienen geen geld aan transacties. ACTIAM en eventuele externe vermogensbeheerders die zij heeft ingeschakeld, houden bij het uitvoeren van hun transacties rekening met de PtrK. Transacties die meer kosten veroorzaken dan ze bijdragen aan het rendement worden niet uitgevoerd. ACTIAM voert bij het uitvoeren van transacties een beleid om actief te zoeken naar de laagste kosten. Dit wordt Best Execution genoemd.

Interestkosten

Van interestkosten is sprake als de beleggingsportefeuille even 'rood staat' bij een bank. Hierover moet rente worden betaald. Dit kan gebeuren als er een transactie is gedaan, maar deze nog niet is verrekend. Dat kan soms enkele dagen duren. Maar naast 'rood staan' kan een beleggingsportefeuille ook 'in de plus' staan en rente ontvangen. Is er in een bepaalde periode meer rente betaald dan ontvangen? Dan noemen we dat interestkosten. Zwitserleven en ACTIAM doen er alles aan om deze kosten te voorkomen of tot een minimum te beperken.

Financiële transactiebelasting (FTT)

Financiële transactiebelastingen worden geheven op financiële transacties. Dit wordt Financial Transaction Tax genoemd (FTT). Een voorbeeld van een FTT in Nederland is de overdrachtsbelasting op onroerende zaken. Deze belasting is bij veel mensen in Nederland bekend omdat deze bij koop van een huis voldaan moeten worden, meestal door de koper. Vandaar 'kosten koper'. Maar deze belasting wordt in Nederland ook geheven op een bedrijfspand, landbouwgrond of nog niet gewonnen delfstoffen. Via de beleggingsportefeuilles wordt wereldwijd belegd en in andere landen zijn andere belastingregels dan in Nederland. Zo kan het zijn dat er diverse soorten FTT in de wereld zijn die u moet betalen. Dividendbelasting is geen FTT.

Elk beleggingsfonds of andere vorm van beleggen heeft te maken met PtrK. Maar pas sinds 1 januari 2018 is er een plicht om deze kosten inzichtelijk te maken in een percentage. En dan geldt ook nog dat veel beleggingsfondsen tot 1 januari 2023 zijn vrijgesteld van publicatie van het PtrK-percentage. In veel gevallen worden PtrK dus wel gemaakt, maar niet als PtrK-percentage gepubliceerd. Omdat de kosten in de koers verwerkt zitten, is het altijd onderdeel van het rendement. Wat wel vaak gepubliceerd wordt zijn de op- en afslagen. Deze hangen sterkt samen met de PtrK.

Op- en afslagen

Veel beleggingsfondsen hanteren op- en afslagen. Dat doen de fondsen om de transactiekosten die gemaakt worden door in- en uitstappende klanten toe te rekenen aan de in- en uitstappende klanten, en niet over alle klanten te verdelen. Een fonds dat op- en afslagen rekent heeft daardoor lagere PtrK dan een fonds dat geen op- en afslagen rekent. De op- en afslagen vergoeden namelijk een deel van de totale PtrK die het fonds maakt.

De beleggingsportefeuilles voor Zwitserleven Variabel Pensioen hanteren geen op- en afslagen, maar de onderliggende fondsen waarin zij beleggen wel. Daarom leiden de op- en afslagen voor die onderliggende fondsen tot PtrK in de beleggingsportefeuille van Zwitserleven Variabel Pensioen. Het getoonde PtrK-percentage per beleggingsportefeuille is dus inclusief de PtrK van het onderliggende fonds en de op- en afslagen die betaald zijn aan het onderliggende fonds.

Belastingen op rente en/of dividend

Het is mogelijk dat belasting wordt ingehouden op ontvangen rente en dividend binnen de beleggingsportefeuilles en/of de onderliggende fondsen. Dit wordt dividend- of bronbelasting genoemd. Zwitserleven of ACTIAM probeert deze belastingen voor u terug te krijgen door aangifte te doen in Nederland, of de belasting in het buitenland terug te vragen. Alle terug te ontvangen belastingen voegen we toe aan de waarde van de beleggingsportefeuille, na aftrek van de kosten die daarvoor gemaakt zijn. Wij proberen alleen belasting terug te krijgen als dat meer oplevert dan het kost. Het kan meerdere jaren duren voordat we de ingehouden belasting terugontvangen en aan de beleggingsportefeuilles en/of de onderliggende fondsen kunnen toevoegen.

Koersen

Beursdag

Wij stellen op elke beursdag een koers vast. Beursdagen zijn alle doordeweekse dagen, behalve Nieuwjaarsdag (1 januari), Goede Vrijdag, 2^e Paasdag, Dag van de Arbeid (1 mei), 1^e Kerstdag (25 december) en 2^e Kerstdag (26 december). De koers publiceren we op werkdagen rond 16:00 uur op zwitserleven.nl/fondsen.

Vaststellen van de koers van de beleggingsportefeuilles

Voor elk van de vier beleggingsportefeuilles binnen Zwitserleven Variabel Pensioen voeren wij een aparte administratie. Alle opbrengsten, kosten en wijzigingen staan hierin. Ten minste één keer per beursdag stellen wij van elke afzonderlijke beleggingsportefeuille de totale waarde per beleggingseenheid vast in euro's.

Opschorten van het vaststellen van de koers

Wij mogen in bijzondere omstandigheden de berekening van de koers per beleggingsportefeuille per beursdag opschorten. Bijvoorbeeld wanneer de handel op de beurs stilligt, bij bepaalde politieke, economische of militaire omstandigheden, of als er langere tijd geen verbinding gemaakt kan worden tussen ICT-systemen.

Aankopen of verkopen

Aankopen of verkopen van beleggingseenheden gaat altijd via de beleggingsportefeuille. Het is niet mogelijk om beleggingseenheden in een van de beleggingsportefeuilles aan een ander te verkopen.

Tot slot

Wie is Zwitserleven?

Zwitserleven is een handelsnaam van SRLEV N.V. (in deze brochure aangeduid met Zwitserleven). Dit is de verzekeraar en juridisch eigenaar van de beleggingen. Zwitserleven is een gekwalificeerde belegger en beheert de beleggingsportefeuilles. Voor het dagelijkse beheer van het vermogen maakt Zwitserleven gebruik van ACTIAM. Voor het administreren van de beleggingsportefeuilles maakt Zwitserleven gebruik van BNP Paribas Security Services. Zwitserleven staat onder toezicht zoals opgenomen in de Wet op het financieel toezicht (Wft).

Zwitserleven is onderdeel van Athora Netherlands N.V. Meer informatie over Athora Netherlands, de beleggingen van Athora Netherlands, de kredietwaardigheid en de solvabiliteit leest u in het Solvency Financial Condition Report van Athora Netherlands.

Wie is ACTIAM?

ACTIAM is de vermogensbeheerder van de fondsen binnen de beleggingsportefeuilles. ACTIAM is een verantwoorde vermogensbeheerder. Zij beschikt over alle noodzakelijke vergunningen en is volledig gecertificeerd (ISAE 3402 type II).

Uw adviseur

Wij kunnen ons voorstellen dat u vragen heeft na het lezen van Kenmerken Zwitserleven Variabel Pensioen. Uw adviseur kan uw vragen beantwoorden en u adviseren over uw persoonlijke situatie. Als dat nodig is, overlegt hij of zij met de contactpersoon bij Zwitserleven.